

Kronik

Kulturkalender

Kulturkalenderen, der udkommer som del af *Diamanten*, giver et samlet overblik over sæsonens udstillinger, koncerter, foredrag og arrangementer. Det samme gør den elektroniske kulturkalender, som findes via adressen <www.kb.dk>.

Bøger og bibliotek

Rift om læsepladserne

Københavns Universitetsbibliotek, Det Kongelige Bibliotek, satser i de kommende år på at øge antallet af læsepladser med mere end 50 procent.

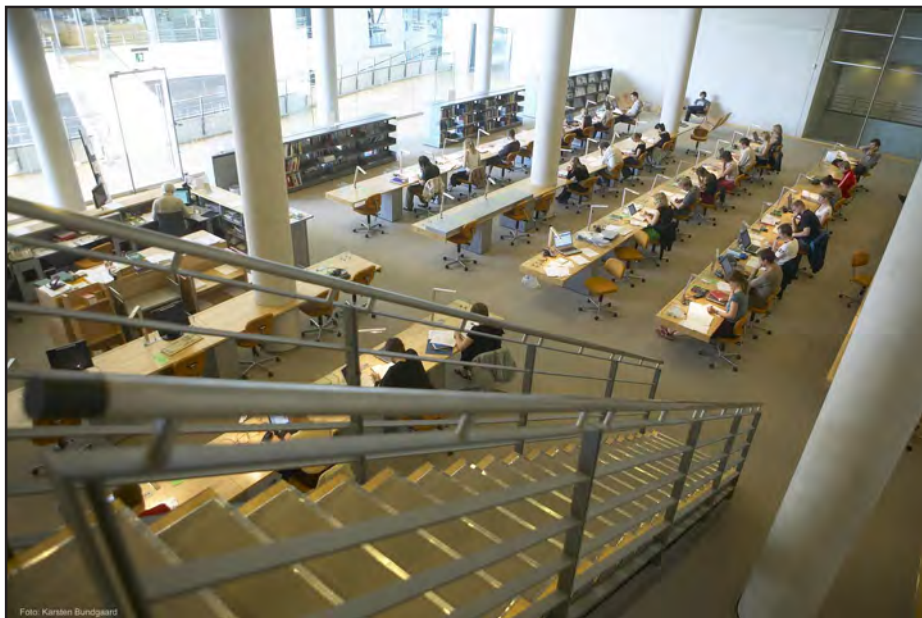
Samtidig med, at de studerede henter flere og flere af deres informationer via nettet søger de roen og den faglige ekspertise på biblioteket, når de for alvor skal studere. Københavns Universitetsbiblioteks afdelinger har oplevet en stigende efterspørgsel efter læsepladser, særligt i eksamensperioderne.

„Efter et par årtier med faldende interesse oplever vi en ny-orientering mod biblioteket som studiemiljø,“ siger vicedirektør og chef for Københavns Universitetsbibliotek Michael Cotta-Schönberg. I de kommende år vil Københavns Universitetsbibliotek øge antallet med yderligere 500 til ca. 1.400.

„Ved en god læseplads forstår jeg et bord, hvor der er plads til bærbar computer, albuer og notesblok, studielitteratur eller forskningsmateriale. Der skal være adgang til nettet fra egen pc, der skal være godt lys,

Københavns Universitetsbibliotek. Fakultetsbibliotek for Natur- og Sundhedsvidenskab (FNS).
Fotograf: Karsten Bundgaard.

Diamanten - Det Kongelige Biblioteks læsesal. Fotograf: Karsten Bundgaard

god luft og så skal der være stil over designet,” siger Michael Cotta-Schönberg, som ikke vil udelukke, at læsepladser i fremtiden vil være et emne for private virksomheder, som via sponsorater af læsepladser ønsker at være med til at forbedre forholdene for fremtidens beslutningstagere og undervisere under deres studietid.

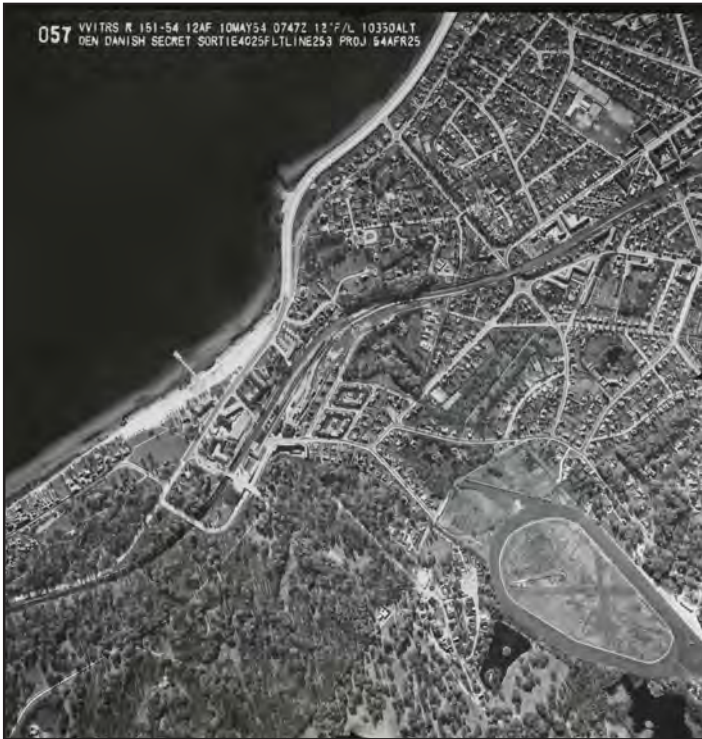
I forbindelse med presset på Læsesal Øst i Den Sorte Diamant vil der blive udarbejdet et nyt koncept for den gamle Læsesal Nord, hvor personligheder som Georg Brandes og Lenin har studeret ved de grønne lamper. I forbindelse med det nye biblioteksbyggeri Njalsgade 112 ved Københavns Universitet Fakultetsbibliotek for Humaniora på Amager er det planen at udbygge antallet af læsepladser fra de nuværende 126 til 450. Fakultetsbiblioteket for Natur- og Sundhedsvidenskab på Nørre Allé har for nylig indviet et nyt læringsområde og

udlån. Inden for det kommende år regner fakultetsbiblioteket i øvrigt med at etablere en Læsesal B med ekstra 100 læsepladser.

Basic Cover 1954. Secret

Heldet var med dem. I dagene mellem den 6. – 29. maj 1954 viste det danske forårsvejr sig fra sin bedste side. Over den skyfri nattehimmel hørtes flere steder en svag brummen. Der var fly i luften. Men ingen officielle personer kendte tilsyneladende til den tætte overflyvning af landet. I *Fyns Tidende* den 9. maj 1954, kunne man læse historien om, at de danske radarstationer var lukkede, da ukendte fly overfløj landet i stort tal. Både USA, Sovjet og England udtalte: “Det var ikke os!”.

12. maj skrev avisen, at både Hæren og Luftforsvaret var sat i forøget beredskab og der var iværksat dag- og natpatuljering af det danske luftrum. Helt så

Luftfotografi af Klampenborg med Galopbanen, Dyrehaven og kyststrækningen ved Bellevue. Billedet er taget den 10. maj 1954 i 10.000 fods højde (ca. 3 km). (Kort- og Billedafdelingen. Det Kongelige Bibliotek.)

uvideende kan den danske regering næppe have været om BC54, som den landsdækkende flyvefotografering blev kaldt. Den kolde Krig var på sit højeste og projektet blev gennemført i regi af NATO og foretaget af US Air Force med de tunge fly af typen B17. FlyverTaktisk Kommando i Karup fik en analog filmkopi af de 42.700 billeder af Danmark set fra luften, som de kunne anvende i den danske militære administration. Først mange år senere blev materialet deklassificeret og en kopi af filmen fra Karup endte i Kort- og Matrikelstyrelsen. Nu får Det Kongelige Biblioteks Kort- og Billedafdeling briternes kopi, men originalen...? Måske gemmer den sig i de amerikanske arkiver.

En oplysning om, at det britiske Royal Air Force var i gang med at nedlægge nogle af deres arkiver, fik forskningsbibliote-

kar Henrik Dupont fra Det Kongelige Biblioteks Kort- og Billedsamling til at reagere. „Det er halvandet år siden, jeg skrev til dem og spurgte, om vi kunne overtage negativerne fra 1954, og til min overraskelse sagde de ja. Det er meget sjældent, at en fremmed magt stiller sådan noget gratis til rådighed,“ siger forskningsbibliotekar Henrik Dupont. Der forestår et større registreringsarbejde og COWI A/S er i gang med at digitalisere fotosamlingen, som først vil være offentlig tilgængelig om ca. et års tid. Samlingen er ikke mindst interessant i relation til at følge naturlige og kunstige forandringer i det danske landskab.

BC54 er et af de tidligste eksempler på landsdækkende flyvefotografering i fredstid og giver et unik øjebliksbillede af Danmarks topografi anno 1954.

Mord på Det Kongelige Bibliotek

Af boet efter afdøde redaktør Harald Mogensen (1912-2002) modtog Det Kongelige Bibliotek fra fru Kirsten Mogensen sidste år en større samling kriminallitteratur som gave.

Samlingens godt 2200 bind består for hovedpartens vedkommende af engelsksprogede kriminalromaner og – noveller, fra genrens opståen i midten af 1800-tallet til omkring 1990. Hertil kommer en del faglitteratur, der knytter sig til emnet i form af litteraturhistoriske værker, opslagsbøger, faktuelle bøger om celebre kriminalsager etc. Bøgerne er nu indlemmet i Københavns Universitetsbiblioteks samlinger, de er søgbare i REX (med noten ”Harald Mogensens samling af kriminallitteratur”) og er klar til udlån.

Ukendt instrumentationsarbejde af Carl Nielsen fundet

I kraft af *Carl Nielsen Brevudgavens* arbejde er et hidtil ukendt manuskript på mere end 60 sider i Carl Nielsens egen håndskrift dukket op i bibliotekets samlinger.

Her har det befundet sig i årevis, men ingen har før nu været opmærksom på at det er i Carl Nielsens hånd. Det drejer sig om Carl Nielsens instrumentation for kor og orkester af fire korsange af Victor Bendix til tekster af Karin Michaëlis. Det fremgår ikke af manuskriptet, at satserne er instrumenteret af Carl Nielsen (med mindre man altså er opmærksom på Carl Nielsens håndskrift samt en tilføjelse på sidste side ”instrumenterede af Carl Nielsen”), hvorfor det indtil nu har været katalogiseret som et Victor Bendix-manuskript.

Imidlertid pegede nogle breve i samlingerne (Carl Nielsen, Victor Bendix, Henrik Knudsen) på, at der forelå et sådant værk, og John Fellow fra *Carl Nielsen Brev-*

udgaven kunne på denne baggrund finde frem til selve værket. Nu er det blevet omkatalogiseret, således at det fremgår af Rex-posten, at der er tale om satser af Victor Bendix, instrumenteret af Carl Nielsen.

Det drejer sig om følgende fire sange: *Nytaarsnat*, *Skovsang*, *Nocturne* og *Fredssang*.

Kulturkanoniske manuskripter

Den 24. januar 2006 blev Kulturministeriets kanon over essentielle danske værker offentliggjort. Musik- og Teaterafdelingen har originalmanuskripter og andet materiale til en række af værkerne især fra listerne over musik - partiturmusik såvel som populærmusikken - og scenekunst. Nogle af værkerne er digitaliseret og kan ses online, og i enkelte tilfælde er der udarbejdet websider om værkernes historie og modtagelse.

Kulturkanon'en er inden for feltet musik opdelt i to områder: partiturmusik og populærmusik. Foruden genre-mæssige forskelle fremtræder de to listers værker også i forskellige medier. Partiturmusikken er – som ordet siger – musik, nedskrevet i et partitur til tider med mange stemmer, og det fremtræder enten i en håndskreven udgave eller som nodetryk. Populærmusikken er i højere grad repræsenteret på indspilninger, og i de tilfælde er det da også selve cd'en, der angives som værk.

Det Kongelige Bibliotek har materialer inden for begge grupper, men det er værker fra den første liste, der er bedst repræsenteret i samlingerne. I heldigste tilfælde har vi komponistens eget partitur til værket, som f.eks. til Niels W. Gades *Elverskud*, J.P.E. Hartmanns *Vølvens Spaadom* og Per Nørgårds 3. *symfoni* samt flere af de øvrige værker. Der kan også være tale om opførelsesmateriale fra f.eks. Det Kongelige Teater, som i tilfældet med operaerne *Holger*

Danske, Drot og Marsk samt *Maskarade*.

Man kan følge komponisternes arbejdsproces for flere af værkerne i de bevarede skitser og kladder. Særligt indholdsrigge materialer findes f.eks. til Carl Niensens 4.

symfoni og Rued Langgaards *Antikrist*. Alle disse materialer suppleret med trykte udgaver ligger til grund for de praktisk-videnskabelige udgaver af nogle af værkerne, som Det Kongelige Bibliotek har udgivet eller er i gang med at redigere. Carl Niensens symfoni udkom således i Carl Nielsen-Udgvaven i 2000, og *Vølvens Spaadom* bliver publiceret i Hartmann-Udgvaven i forsommeren 2006.

Både Weyses *Morgen- og Aftensange* og de 12 højskolesange findes i førstetryk i bibliotekets samlinger, der omfatter så godt som alle danske nodetryk. Det gælder også en række af de større værker.

Som hovedværker i dansk musik er flere af værkerne på ”partiturlisten” blevet tilgængelige på internettet gennem digitalisering af manuskriptet eller et tryk. Såvel *Vølvens Spaadom* som *Drot og Marsk* findes således i større projekter med online adgang til Hartmanns og Heises manuskripter. Lumbyes galopper indgår i en omfattende række af indskannede trykte klavernoder til komponistens danse, som er lige til at udskrive fra nettet og sætte på klaveret. Endelig har *Drot og Marsk* været genstand for grundigere beskrivelse i en del af webudstillingen *Georg Brandes’ Skrivebord*, som beskrev træk af tiden omkring Det Moderne Gennembrud.

Kanonlisten over populærmusik indeholder en række indspilninger, som findes i Det Kongelige Biblioteks samlinger. Flere af dem er ledsaget af trykte udgaver af noderne, som biblioteket også har, mens andre alene er repræsenteret på cd’er.

Kai Normann Andersen har fået en særlig række af melodier med på listen, og til dem findes der i bibliotekets samlinger

ofte både manuskripter, førstetryk og indspilninger. Af de 12 evergreens kan man finde såvel førstetryk som indspilninger af melodien.

Dertil kommer, at dansk guldalderjazz får en omfattende gennemgang på musikportalen *Det Virtuelle Musikbibliotek*, som Det Kongelige Bibliotek er parthaver i. Også Normann Andersens musik til *Dyveke* sættes her i en bredere sammenhæng i en af Det Kongelige Biblioteks musik-fokus-artikler.

En række af værkerne på begge lister understøttes af bibliotekets øvrige samlinger. I mange tilfælde vil man også kunne finde materialer omkring teksterne samt arkivmateriale og billeder med relation til komponisterne og musikerne. Flere er online tilgængelige som f.eks. en billedserie om Carl Nielsen og Ingemanns tekster til Weyses sange i *Arkiv for Dansk Litteratur*.

Alle henvisninger i forbindelse med musiklisterne er samlet på adressen: <http://www.kb.dk/kb/dept/nbo/ma/fokus/kanon.htm>

En række af de værker, der er medtaget i Kulturkanonen, er repræsenteret med forarbejder og manuskripter i Håndskriftafdelingens samlinger. Det gælder naturligvis først og fremmest de litterære værker, men også indenfor musik og scenekunst findes der relevant materiale i afdelingens samlinger.

Blandt de litterære værker, der forefindes som udkast og/ell. manuskript kan nævnes Søren Kierkegaards *Enten-Eller*, J.P. Jacobsens *Fru Marie Grubbe*, Johannes V. Jensens *Kongens Fald* og Karen Blixens *Vinter-Eventyr*. Ligeledes findes en del af de 24 kanoniserede lyriske værker som manuskript blandt de enkelte forfatteres papirer.

Håndskriftafdelingen overvejer

at udgive nogle af de nævnte manuskripter online, og Det Kongelige Bibliotek vil på et senere tidspunkt fremkomme med en oversigt over og formidling af et udvalg af bøger, tryk, noder og manuskripter, der kan fremme kendskabet til og berige oplevelsen af nogle af de værker i den danske kulturarv, der er medtaget i den omdiskuterede kanon.

Det Kongelige Bibliotek på nettet

150.000 e-bøger tilgængelige fra Københavns Universitetsbibliotek og Københavns Universitet

ECCO (Eighteenth Century Collection Online) er købt af Københavns Universitetsbibliotek med adgang for alle på Københavns Universitet og Det Kongelige Bibliotek.

ECCO er en unik database, der i fuldtækt indeholder alle trykte værker på engelsk udgivet mellem 1701 og 1800, samt alle værker på andre sprog udgivet i England og Commonwealth i samme periode. Undtaget er værker udgivet i Amerika, idet disse med tiden vil være at finde i en lignende database, som er under opbygning: *Readex's Early American Imprints*. De væsentligste amerikanske udgivelser vil dog være tilgængelige i begge databaser. ECCO baserer sig på bibliografien ESTC (English Short Title Catalog).

ECCO omfatter ca. 150.000 monografier, dokumenter og pamfletter inden for alle fagområder fordelt i store emnegrupper. - Der er fjernadgang for autoriserede brugere.

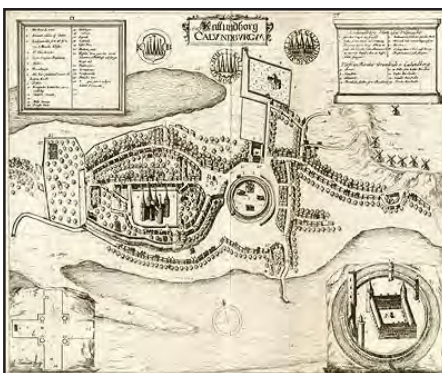
Kort over Århus fra Resens Atlas Danicus.

Resens Atlas nu tilgængelig som digital facsimile

Resens *Atlas Danicus*, også kaldet Resens Billedatlas, består af en samling kobberstik af byplaner og prospekter, slotte og herregårde, våben, ligsten, runer og meget mere.

I foråret 2005 begyndte Kortsamlingen som led i sit store digitaliseringsprojekt at skanne kobberstikkene fra Resens *Atlas Danicus*. Hermed vises endnu et af bibliotekets klenodier på nettet.

Peder Hansen Resen, der levede fra 1625 til 1688, var den første der systematisk indsamlede topografiske og historiske oplysninger om Danmark med henblik på at udgive et større værk om landets topografi.

Kort over Kalundborg fra Resens Atlas Danicus.

Han indsamlede via mange kilder såvel tekst som billeder om landets geografiske forhold. Før sin død nåede han at få udarbejdet og mangfoldiggjort en række kort og prospekter. Det originale værk gik op i flammer ved Københavns brand 1728.

Resen fik udarbejdet 110 kort, der blev udsendt som prøvetryk. I dag eksisterer der ganske få bind, hvori hovedparten af kortene sidder, og ingen af disse er komplette. Det Kongelige Bibliotek ejer fem udgaver, fire med udgivelsesåret 1677 og en enkelt i en anden udgave fra 1695.

Der er udvalgt de bedste kort fra hver udgave til skanningen, og det er muligt at bladre gennem værket, ligesom det er muligt at zoome ind i hvert billede.

Som supplement hertil er tilføjet en litteraturliste samt en skanning af den tekst, tidl. førstebibliotekar Ib Rønne Kejlbø skrev i forbindelse med udgivelsen i 1974.

Till Uglspil

Den senmiddelalderlige folkebog om Ulen-spieghel, eller Till Uglspil er nu tilgængelig som digital faksimile i både en dansk og en engelsk version. Det drejer sig om den ældste kendte udgave på flamsk, som kun er bevaret i dette ene eksemplar i Det Kongelige Bibliotek. Bogen er trykt i Antwerpen mellem 1525 og 1546 og rigt illustreret med træsnit.

Ulen-spieghel er en slags nar, der driver gæk med alt og alle. Hans livsløb følges fra fødsel til død, og indimellem fortælles en stribe anekdoter om ham.

Træsnit, der illustrerer Ulen-spieghels forsøg på at flyve.

Titelbladet fra Ulen-spieghel, trykt i Antwerpen mellem 1525 og 1546.

Historien om Ulen-spieghel udkom i talrige udgaver på tysk, flamsk, fransk, engelsk, polsk, latin, dansk m.m. i løbet af 1500-tallet (og også senere). De fleste af disse tidlige udgaver kendes i ganske få eksemplarer i dag. At historien også blev oversat til dansk, ved vi kun, fordi det er omtalt i andre værker. Der er ikke bevaret nogen eksemplarer af en dansk udgave fra 1500-tallet.

Bogen har tidligere været ejet af den danske bogsamler Bolle Willum Luxdorph (1716-1788), hvis superekslibris, en lille elefant, ses uden på bindet.

Det Kongelige Bibliotek ejer flere sådanne unika-tryk, dvs. eneste bevarede eksemplarer af bestemte udgaver. De fleste af dem er naturligvis danske, men også blandt bibliotekets ældre, udenlandske bøger er der unika, f.eks. altså Ulen-spieghel. Det er bibliotekets

plan at producere digitale faksimiler af disse unika-tryk, danske såvel som udenlandske, for dermed at gøre dem alment tilgængelige på bedst mulig måde.

Digital udgivelse og udstilling af håndskriftet GKS 718 2°

Første side af Adam Bremensis' håndskrift „Descriptio insularum Aquilonis“.

Til det ene blad af Adam af Bremens store værk om de hamburgske ærkebiskoppers historie, der allerede er publiceret som digital facsimile på nettet – fragmentet NKS 1463 2° – har Håndskriftafdelingen nu føjet yderligere 8 blade fra en anden kilde, håndskriftet GKS 718 2°. Det rummer den fjerde og sidste del af Adams værk, der er en særskilt „Beskrivelse af øerne i Norden“. Ikke mindst denne del af Adams historie har tiltrukket sig betydelig opmærksomhed blandt geografisk og historisk interesserede danskere og andre skandinaver. Mens den digitale facsimile nu kan studeres af alle med adgang til internettet, kan det originale håndskrift til og med 30. april 2006 ses på Moesgaard Museum som del af udstillingen ”Vikingernes Aros”.

Latinske fragmenter i Det Kongelige Bibliotek

Seniorforsker Erik Petersen, Håndskriftafdelingen, har netop udgivet et større udvalg af de mange latinske fragmenter, der befinder sig på Det Kongelige Bibliotek. Denne engelsk- og dansksprogede online-udgivelse består i første omgang af i alt 41 fragmenter med introduktion, indledninger og kommentarer til de enkelte fragmenter samt en bibliografi.

Det Kongelige Biblioteks ”Fragmentsamling” udgør en selvstændig enhed blandt Håndskriftafdelingens samlinger. Den består af mere end 3350 løsrevne blade eller dele af blade fra middelalderlige håndskrifter. Hovedparten af fragmenterne er af pergament, et slidstærkt materiale, der har gjort dem velegnede til genbrug. En fortegnelse over samlingens stykker, *Inventar over Det kongelige Biblioteks Fragmentsamling*, er udarbejdet af Merete Geert Andersen og Jørgen Raasted (1983).

De fleste fragmenter indeholder tekststykker på latin, men andre sprog, bl.a. græsk, dansk og tysk, optræder også. Mange fragmenter er rester af liturgiske bøger, hvorfor en del også rummer musikalsk notation.

En stor del af fragmenterne har været benyttet som omslag omkring arkivalier i det 16. og 17. århundrede. De blev overført fra Rigsarkivet til Det Kongelige Bibliotek i slutningen af det 19. og begyndelsen af det 20. århundrede. En anden gruppe af fragmenter stammer fra bind omkring bøger i Det Kongelige Biblioteks samlinger.

Der findes også fragmenter udenfor den egentlige Fragmentsamling. Det gælder bl.a. nogle fragmenter, der har tilhørt Frederik Rostgaard og senere indgik i Københavns Universitetsbibliotek. Disse blev nummereret af Andersen & Raasted men ikke optaget i *Inventar over Det kongelige Biblioteks Fragmentsamling*. Det gælder også andre fragmenter fra Universitetsbiblioteket, hvis håndskrifter samlet blev overført til Det Kongelige Bibliotek i 1938. Atter andre fragmenter er hverken blevet nummereret eller registreret i inventaret.

Den bibliotekariske pleje og forskningsmæssige udnyttelse af fragmenterne har i tidens løb vekslet mellem ligegyldighed og fokuseret studium. Enkelte fragmenter er

blevet overført til Ny Kongelig Samling med status som selvstændige håndskrifter på grund af deres værdi som litterære, historiske eller palæografiske kilder, mens andre stykker i samlingen næppe er blevet studeret, siden de var sider i hele bøger i middelalderen.

Blandt de fragmenter, der her gøres tilgængelige som digitale faksimiler, er nogle af samlingens ældste. Samlet illustrerer udvalget skriftens udvikling fra ca. 800 til ca. 1500.

„Jeg er kun skindød“

H.C. Andersen-året er slut, og Det Kongelige Bibliotek deltog - som bekendt - i fejringen af H.C. Andersen. Det var en naturlig forpligtelse som nationalbibliotek og i betragtning af de meget omfattende samlinger, som biblioteket er i besiddelse af. Men det var også en kærkommen lejlighed til gennem udlån til udstillinger i ind- og udland og via bibliotekets egne udstillinger at give et

Netudgaven af Det Kongelige Biblioteks manuskripter til H.C. Andersens eventyr er illustreret med de 'klassiske' tegninger af Vilhelm Pedersen og Lorenz Frølich. Her sidstnævntes illustration til „Det nye Aarhundredes Musa“.

bredere publikum mulighed for at se de originale manuskripter, papirklip og sjældne bøger m.m., som gemmer sig i bibliotekets magasiner. Og ikke mindst var det en lejlighed til at udvikle det virtuelle bibliotek. Det Kongelige Bibliotek indgik en 4-årig kontrakt med HCA-2005 Fonden med henblik på onlineudgivelser af og om H.C. Andersen og betragtede den konkrete anledning som en løftestang for udgivelser på den moderne teknologiske præmisser i tilknytning til en af landets store digtere, som ligger i naturlig

forlængelse af Det Kongelige Biblioteks formidlingsarbejde. Det drejer sig om bidrag til det store kor af lykønskninger, der fra første færd var beregnet til at have en levetid langt ud over 2. april 2005.

Det sidste projekt indenfor disse rammer er netop afsluttet. Det drejer sig om færdiggørelsen af webudgaven af Det Kongelige Biblioteks manuskripter til H.C. Andersens eventyr, hvis første del udkom for året 2004. Denne samlede udgivelse indeholder nu i alt 216 manuskripter eller manuskriptfragmenter til 149 forskellige eventyr, svarende til ca. 2.000 manuskriptsider.

I løbet af de 4 år er følgende 11 webudgivelser udarbejdet:

H.C. Andersen papirklip
Christines Billedbog
Billedbog for Hans Christian Ørsted
Brevbiografi 1805-75
Dagbøger I-XII
Almanakker 1833-1873
85 Portrætter
Manuskripter til eventyr
Manuskripter til digte
H.C. Andersen og musikken
Digterens Teaterdrømme - en webudstilling

Fem af disse udgivelser er i deres helhed også udkommet i en engelsk udgave.

Selv om HCA online-projekterne altså nu er kontraktligt afsluttet, er Andersen dog kun 'skindød', da afslutningen på Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs og Gyldendals udgivelse af de samlede værker til december vil blive markeret med en samlet bog- og onlineudgivelse af de tre erindringsbøger og de tilgrundliggende originalmanuskripter.

Opslag fra Henri Cartier-Bresson: The Decisive Moment. Simon and Schuster, 1952.

Udstillinger

The Open Book

Den fotografiske bog har en helt central placering inden for fotokunsten, hvor så forskellige navne som Henri Cartier-Bresson, Robert Mapplethorpe og Wolfgang Tillmans har arbejdet med bogen som et selvstændigt kunstnerisk udtryksmiddel. Gennem tiden er det blevet til et antal af enestående udgivelser, der bærer vidne om den fotografiske bogs potentiale i forhold til udfoldelsen og udbredelsen af fotografernes kunstneriske visioner.

Det Nationale Fotomuseum udstillede en række af de mest betydningsfulde bogudgivelser i fotografiets historie.

Udvalget af bøger til udstillingen er foretaget af en international jury bestå-

ende af bl.a. modedesigner Karl Lagerfeld, bogforlægger Gerhard Steidl og kurator Hasse Persson, Hasselblad Center. Udstillingen suppleres desuden med 28 betydningsfulde danske fotobøger udvalgt af Det Nationale Fotomuseum. Den danske del af udstillingen tæller navne som Keld Helmer-Petersen, Jesper Høm, Per Kirkeby og Henrik Saxgren.

Juryen har lagt vægt på kriterier som fotografisk indhold, tryk, papirvalg, grafisk layout, typografi samt fothistorisk betydning. Begreber som originalitet, skønhed, kunstnerisk kvalitet og fotografens personlige medvirken i produktionen har ligeledes spillet en afgørende rolle. Det er blevet til over 150 bøger fra 1878 og frem

Henrik Saxgren: Landet uden Fædre. Gyldendal / An Aperture Book, 2000.

til idag, heriblandt værker af Man Ray, William Klein, Nobuyoshi Araki og Nan Goldin. Fra et dansk synspunkt er det værd at bemærke, at en af de tidligste bøger er Jacob A. Riis' *How the Other Half Lives* fra 1902.

Udstillingen er produceret af Hasselblad Center, Göteborg i samarbejde med Arctic Paper, og præsentationen af udstillingen på Det Nationale Fotomuseum blev støttet af Arctic Paper og Bang & Olufsen. *The Open Book* ledsagedes af et dansk og et internationalt katalog på i alt 520 sider, der kan købes i Diamantboghandlen. Det danske katalog er sponsoreret af Arctic Paper, Winther Grafik og Clausen Offset.

Det Nationale Fotomuseum 13. januar til 18. marts 2006.

Udstilling i Oktogonen januar-marts 2006

Størstedelen af Det Østasiatiske Kompagnis billedarkiv blev i 2004 overdraget til Kort- og Billedafdelingen.

Arkivet omfatter ca. 180.000 billeder og negativer, som beskriver ØKs historie i de første 100 år. Billederne giver et indtryk af den eksotiske verden, som de første ØK pionerer arbejdede i og mange sjældne kig ind i fabrikker, savmøller og værksteder, som enten blev drevet af ØK eller samarbejdede med kompagniet.

Billedarkivet belyser firmaets historie og med den også H. N. Andersens historie. H. N. Andersen var initiativtageren til og den dynamiske chef for Det Østasiatiske Kompagni.

Foredrag

Foredragsrækken: 'Fortidens supermagter'

Storhed og fald var det gennemgående tema, da fem store nationers historie fortaltes i forårets foredragsrække. 'Supermagternes' betydning i fortid, nutid og fremtid blev problematiseret, og der tegnedes kronologiske linjer over tid.

Det romerske imperium

Onsdag 8. februar 2006

I starten af det 2. årh. e.v.t. nåede det romerske imperium sin største udstrækning nogensinde. Imperiet strakte sig rent geografisk fra Eufrat i øst til Atlanterhavet i vest og fra Hadrians mur i England i nord til Sahara mod syd. 'Det romerske kejserdømme' var den lidt misvisende betegnelse på det kæmpe imperium, der blev holdt sammen af politisk centralisme, og som kulturelt var præget af en forskellighed, som ikke lader nutiden noget efter.

Ved det første foredrag i rækken fortalte docent, dr. phil. Peter Ørsted, Københavns Universitet, om, hvordan riget blev skabt. Hvad skabte rigets stabilitet i en periode på over 500 år, og hvorfor gik riget i opløsning? Eller gjorde det?

Det byzantiske rige: Fra supermagt til vasalstad

Onsdag 22. februar 2006

I år 395 trådte Det Østromerske Rige – eller Byzans – ind på historiens scene som modstander til Mellemøstens anden supermagt: Perserriket. Det Byzantiske Rige var en supermagt før det reduceret til en regional stormagt, og en

regional stormagt før det blev et lokalt fyrstendømme. Alligevel er Det Byzantiske Riges historie på ingen måde beretningen om stadig tilbagegang og forfald. Riget 'toppede' som militær og politisk stormagt flere gange. Tiden efter 1204 var dog begyndelsen til enden for Det Byzantiske Rige, og i 1453 faldt Konstantinopel.

Stephen Turk Christensen, ph.d. og ekstern lektor ved Grækenlandsstudier på Københavns Universitet, fortalte om Det Byzantiske Riges omtumlede historie – om storhed, fald og genrejning.

Det napoleonske imperium: Storhed og fald

Onsdag 8. marts 2006

La gloire: Napoleons fantastiske karriere, strålende sejr ved Austerlitz, katastrofale nederlag i Rusland, triumfbuer, Vendôme-søjlen og pompøs iscenesættelse af hans jordiske levninger under kuplen i Invalidkirken i Paris. Det er kendt nok.

Historikeren Niels Høffding satte Napoleons værk ind i en større europæisk sammenhæng og betragtede Frankrigs opgør med England og andre stormagter som en lang 100-årskrig, der endte med en katastrofe. Frankrig mistede sin førerposition og blev reduceret til en sekundær stormagt. – Men franskmændene var længe om at opdage det!

Sovjetimperiet

Onsdag 22. marts 2006

Det sovjetiske imperium var en multinational stat, der geografisk set havde løftet arven efter det tsaristiske Rusland og var blevet skabt gennem mere end 600 års næsten uafbrudt ekspansion. Imperiets politiske og økonomiske system

adskilte sig radikalt fra fortidens tsarrige. Det gjaldt ikke kun om at forsvare og udvide imperiets grænser, men også om at udbrede den kommunistiske ideologi til det vældige rige. Lederne i Moskva forventede, at det sovjetiske system ville brede sig til det øvrige verden og sejre over den internationale kapitalisme. Det gik anderledes. 74 år efter, at sovjetstaten var blevet grundlagt i 1917, gik både sovjetimperiet og sovjetsystemet i opløsning, og 15 nye stater så dagens lys.

Historikeren, lektor Niels Erik Rosenfeldt, Københavns Universitet, op-ridsede hovedlinierne i sovjetimperiets udvikling fra 1917 til 1991 og forsøgte at af-dække årsagerne til det endelige sammenbrud.

Musikarrangementer

Ib Nørholm 75 år

Tirsdag 24. januar 2006

Vokalmusikken med omhyggeligt udvalgte tekster spillede en stor rolle i komponisten Ib Nørholms musikalske univers. Derfor var det naturligt, at det var to af de kor, han har komponeret til, der stod på scenen ved 75-års fødselsdagskoncerten: DR Radiokammerkoret og DR Radiopigekoret.

Begge ensembler medvirker på en cd fra 2004 med kormusik af Nørholm med Michael Bojesen som dirigent. Fødselsdagskoncerten bød bl.a. på *Nu og da* - skrevet til DR Radiopigekoret og med tekster af bl.a. Søren Ulrik Thomsen og Sophus Claussen samt *Americana* - uropført af DR Radiokammerkoret i 1984.

Resten af programmet var valgt af Ib Nørholm selv, som med ærbødighed har valgt musik af en af sine betydelige forgæ-

gere, nemlig Monteverdi.

Diamantensemblet og Olli Mustonen

Tirsdag 14. februar 2006

Skandinaviske pianister III

Han begyndte sit liv med musikken ved familiens cembalo som 5-årig, finnen Olli Mustonen. Han var fascineret af lyden og de mange toner, der kunne frembringes hurtigt efter hinanden. Han skiftede dog snart over til klaveret og blev et musikalsk wunderkind, der også komponerede.

I dag rejser den 38-årige Olli Mustonen, som ikke kan beskyldes for at være mainstream pianist, verden rundt, og da DiamantEnsemblet planlagde serien Skandinaviske pianister, var han med på ønskesedlen. Nu gæstede han – som den sidste pianist i serien – DiamantEnsemblet.

Udover at opleve Mustonen som kammermusiker kunne man høre et af hans egne værker: *Toccata for klaver, strygekvartet og kontrabas*. Desuden spillede Beethovens *Kvintet for klaver og blæsere*, Sjostakovitjs *Klaverkvintet*, opus 57, og Carl Nielsens *Serenata in vano*.

Andre arrangementer

Brunch og biografier

Fortællingen og biografien var i fokus ved forårets *Brunch i Diamanten*. Bemærkelsesværdige livshistorier blev fortalt af aktuelle forfattere:

Mette Winge: **Emma Gad**

Lørdag 4. februar 2006

Et kulturhistorisk indblik i Emma Gads tid og liv som hustru, dramatiker, foreningskvinde, journalist og forfatter.

Peder Bundgaard: **Dan Turèlls København**
Lørdag 4. marts 2006

Dan Turèll elskede København. Bundgaards personlige beretning førte os på en mental byvandring, gennem byens gader, gårde og listige steder og helt ind i hovedet på Dan Turèll.

Erhvervelser

Håndskriftafdelingen

Tredje del af Bjarne Saxhofs efterladte bog- og manuskriptsamling var udbudt på auktion d. 29. november 2005 hos Bruun Rasmussen. Håndskriftafdelingen gjorde flere interessante køb, f.eks. en samling på 4.594 (sic!) originale tegninger af Axel Ny-

Paul Valéry: La jeune parque. Le philosophe et la jeune parque (Paris: Le livre contemporain et les bibliophiles franco-suisse, 1960). Indbundet i maroquin af Thérèse Moncey. Illustreret af Jean Carton. Eksemplaret er nummereret som nr. 59 ud af 170. 31,7 x 25,5 cm.

(og fremmelige) Gustav W[ied]s „lille notesbog med talrige optegnelser og digte“, som der står i auktionskatalogen.

Bjarne Saxhofs passion for smukke bogbind var og er velkendt, og det

lykkedes at erhverve - til særdeles fornuftige priser - en række fine prøver på mesterligt bogbinderarbejde fra Danmark (Anker Kyster, Ole Olsen og Per Svendsen), Sverige, England og Frankrig. Fremhæves skal især et såkaldt „irradiant“ bind udført af et af de absolutte topnavne i det 20. århundredes franske bogbindkunst, Thérèse Moncey.

Tilgængeliggjorte samlinger

En række hidtil klausulerede samlinger er ved årsskiftet blevet umiddelbart tilgængelige for benyttelse på Håndskriftafdelingens læsesal. Det drejer sig om følgende samlinger:

Sophus Claussens papirer, hidrørende fra Inger Claussens bo (NKS 2788 2°).

Ditte Cederstrands efterladte papirer (Tilg. 715 og 831).

Niels Ferlovs efterladte papirer (Tilg. 662).

Alf Henriques' efterladte papirer (Tilg. 622).

Johannes Jørgensens breve til Mogens Ballin (Tilg. 485) samt til godslæge Sv. Aa. Rasmussen, hans enke Ena Rasmussen og datter Inge Bodil, gift Hansen (Tilg. 706).

Tom Kristensens breve til Else Marie (Britti) Tutein, født Berg, gift med forfatteren Peter Tutein (Tilg. 656).

Jens Sigsgaards efterladte papirer (Tilg. 787).

Ole og Marie Hammers rejse-dagbøger (Acc. 2000/81).

Kort- og Billedafdelingen Kortsamlingen

Ålborg Universitetsbibliotek

Ålborg Universitetsbibliotek har besluttet at nedlægge sin kort- og atlæssamling. Kort-

samlingen har nu gennemgået materialerne og har overført en mængde atlas og kort, der ikke tidligere kunne fremvises på Det Kongelige Bibliotek.

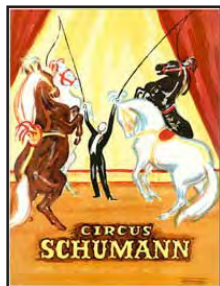
Ålborg Universitetsbibliotek har i en periode i 1990'erne haft betydelige indkøbsbudgetter til dette område, og det er med glæde, at Kortsamlingen nu melder om flere hundrede atlas fra perioden, der således er blevet suppleret. Ud over disse atlas har Kortsamlingen fået tilført en russisk kortserie: Karta mira: World map 1: 2.500.000, 230 kortblade med russisk og engelsk tekst, udgivet 1966-84. Atlæssene indgår i REX, så snart katalogposterne er tilrettet.

KMS bibliotek

Kort- og Matrikelstyrelsens bibliotek er lukket. I den forbindelse har Kortsamlingen fået mulighed for at udtage værker, der kan supplere Det Kongelige Biblioteks samlinger. Der er nu udtaget flere hundrede titler, dels værker, der supplerer vore materialer, dels andre materialetyper som rapporter og særttryk.

Billedsamlingen

Billedsamlingen har fået overdraget en stor samling *circusplakater* fra både Danmark og resten af verden. Bl.a. af Erik Stockmarr (1905-1963) der i samtiden var en aner-

kendt kunstner. Stockmarrs circus- og artistplakater kunne blandt andet købes i „Den

Permanente“ i København - sammen med hans Tivoliplakater.

En samling fotografier som belyser digearbejder og inddæmningsprojekter i Danmark foretaget af ingeniørfirmaet Markersen & Søn.

Fotoarkivet fra Mellemfolkeligt Samvirke. Arkivet indeholder topografiske billeder, portrætter og folkelivsbilleder fra den 3. verden. Billederne har været anvendt i MS oplysningsarbejde i Danmark.

115 portrættegninger af kendte danskere udført af tegneren Hans Lollegaard.

Portræt af forfatteren Hulda Lütken i akvarel udført af Karl Bovin.

3 fotoalbum som har tilhørt forfatteren Gustav Wied, købt hos Bruun Rasmussens Auktioner 2005. De indeholder både fotografier optaget af professionelle fotografer og amatørfotografer og viser familien Wied og deres kreds. Gustav Wied har selv fotograferet en stor del af billederne. Han var en dygtig og opfindsom fotograf.

Musik- og Teaterafdelingen

Nodemanuskripter fra Aage Foerlev, deriblandt egne kompositioner som *Passacaglia*, *Suite for to violiner* og *Tango*, samt Asbjørn Wieth Knudsens *Foraarsnat* og *Mot norr* og endelig Olive Brodtkorb: *Vaarstemning*

Partituret til Casper Cordes: *Der Stimmenimitator* (2002)

Et partitur til vaudevillen *De Uadskillelige*, påstemplet Emilius Wilhelmi (overført fra Dramatisk Bibliotek).

Optagelser med ny musik på dvd

Redaktør Mogens Andersen, tidligere musikchef i Danmarks Radio, har i flere år arbejdet med projektet *Danmarks Radio og den ny kompositionsmusik efter Anden Verdenskrig*. Det er tale om registrering af ud-

Scene fra Svend Erik Tarps opera 9.90 med tekst af Soya. Operaen foregår i en hatteforretning, og titlen hentyder til et særligt prisbilligt tilbud. Operaen kan ses i Mogens Andersens samling.

sendelser med og om samtidig kompositions- musik i radioen indtil 1969 og i fjernsynet indtil 1990, og i tilknytning hertil en større fremstilling i bogform om emnet.

Den internationale efterkrigs- modernisme slog først igennem i dansk musikliv omkring 1960. Her førte den til gengæld til en kæde af opsigtsvækkende be- givenheder, heftig debat og bitre stridighe- der. Det satte gang i udviklingen af de sær- lige danske varianter af efterkrigs- modernismen, der siden har været fremher- skende, men samtidig begyndte der også en forandring af den ny kompositions- musik- samfundsmæssige placering. I dette forløb spillede Danmarks Radio en væsentlig rolle.

Det Kongelige Bibliotek har er- hvervet en kopi af Mogens Andersens dvd- samling med optagelser fra fjernsynet i perio- den 1955-1990, der har relation til ny mu- sik - både dansk og udenlandsk. Der er tale om såvel tv-opera og -ballet som mere doku- mentariske udsendelser. DVD'erne er ved at

blive registreret i REX og kan gennemses på bibliotekets læsesal. Søg på „dvd“ som „materialetype“.

Stor nyerhvervet Paul von Klenau-samling

Paul von Klenau anses for at være en af de betydeligste danske komponister i første halvdel af det 20. århundrede. Han blev født i 1883 og uddannet på Musikkonser- vatoriet i København, og han fik en omfat- tende karriere i Tyskland og Østrig. I perio- der virkede han også i Danmark, men er ikke så kendt i hjemlandet. Han døde i 1946.

Det Kongelige Bibliotek har er- hvervet en stor samling af nodemanuskripter samt private papirer fra komponisten, og de vil i den kommende tid blive registreret og undersøgt nærmere.

Nodemateriale fra Statens Kunstfond

Biblioteket har modtaget et stort materiale fra Statens Kunstfond til de kompositioner, som er blevet indleveret i perioden septem-

ber 2003 til januar 2006. Det drejer sig om såvel trykt som utrykt materiale, enkelte værker med vedlagt lydlig gengivelse.

En lang række danske komponister er repræsenteret, kendte såvel som mindre kendte, og unge ved siden af ældre. Også mange besætninger figurerer i materialet, der både indeholder vokal- og instrumentalmusik. Såvel kompositionsmusik som populærmusik er repræsenteret. Materialet vil i løbet af foråret blive registreret i REX.

Dramatisk Bibliotek

Teatermanuskripter i velkendt udstyr

I forbindelse med, at Dansk Teaterforlag i Kolding flytter til nye omgivelser, har Dramatisk Bibliotek modtaget eksemplarer af forlagets ældre udgivelser, i alt ca. 600 titler. Det er manuskripter, som mange vil kunne genkende på den grå papindbinding, for Dansk Teaterforlag har altid haft som sit virke at servicere det frodige miljø af skole-, amatør- og dilettantteater, der udfolder sig over hele landet.

Ud over mange kendte dramatikere indeholder samlingen derfor også stykker af de mange fri- og deltidsdramatikere, der findes. Disse stykker har ikke hidtil været tilgængelige på andet end lejebasis, men kan altså nu studeres på læsesalene på Det Kongelige Bibliotek.

Nyerhvervede teatersamlinger:

Teatergruppen Artibus

Med udgangen af sæsonen 2004/2005 ophørte Teatergruppen Artibus efter 25 års virke. I den forbindelse modtog Dramatisk Bibliotek et omfattende arkivmateriale, fotografier, plakater og programmer, samt en mindre samling på 39 forestillingsmanuskripter. Materialet tegner et billede af et dansk gruppeteater, der igennem mange år satte et betydeligt præg på teatermiljøet, og

Teaterplakat fra Artibus.

som med nyskrevet dansk dramatik gjorde en markant indsats for at formidle forestillinger med baggrund i samtiden.

Svend Bergs Samling

Ved siden af et virke som oversætter af bøger og mangeårig tekster på først og fremmest tv-avisen drev Svend Berg indtil for få år siden det engelsksprogede teater *The Mermaid Theatre*. Alt materiale vedr. teatret og teaterdriften blev ved Svend Bergs død i sommeren 2005 overdraget til Dramatisk Bibliotek. De dramatiske tekster (ca. 36) vil for det meste blive opstillet i en samling i den almindelige række som *The Mermaid Theatre* og få udlånsstatus som almindelige teatermanuskripter. For manuskripter uden tydelig proveniens vil en særstilling, Sven Bergs Samling, blive etableret.

Kai Wiltons Samling

Fra teaterchef Kasper Wilton har Dramatisk Bibliotek modtaget en række manuskripter, som i sin tid har tilhørt og været benyttet af hans far, skuespiller, instruktør, teaterdirektør m.m. Kai Wilton (1916-1980). Kai Wilton blev i 1961 knyttet til Odense

Teater som direktør og instruktør, men havde forinden haft en succesfuld karriere som skuespiller ved en række københavnske teatre. Som teaterdirektør var han en foregangsmand, der bragte mange af de unge udenlandske dramatikere til landet. Samlingen indeholder 125 manuskripter (hovedsagelig instruktionsbøger), der vil blive katalogiseret i REX-basen Teatertekster.

Mogens Landsvigs Arkiv

Fra tidligere programmedarbejder ved Danmarks Radio Mogens Landsvig har Dramatisk Bibliotek modtaget en referencesamling, bestående af notater og udklip om populær musikedramatik (operetter og musicals) og deres ophavsmænd og udøvere. Samlingen er organiseret i hhv. et alfabetisk opslagsarkiv over ældre udøvende kunstnere i dette repertoire og et leksikonmanuskript over musicals og operetter, foruden en samling af Landsvigs radioforedragsmanuskripter, notater og udklip om ophavsmænd, ordnet efter komponist og underopdelt efter værk. Opslagsarkivet vil indgå i Dramatisk Bibliotek, mens radioforedragsmanuskripterne og udklipsarkivet vil indgå i Håndskriftafdelingen.

Den Danske Studenterscenes Arkiv nu katalogiseret og lagt i REX

Dramatisk Bibliotek har modtaget Den Danske Studenterscenes Arkiv med 45 skuespiltekster (hovedparten i manuskriptform), programmer, udklip, korrespondance etc. (1936-69). Skuespilteksterne er nu katalogiseret og gjort tilgængelige i REX. De

Program til opsætningen 11.11.1966 af den russiske revolutionsdigter Vladimir Majakovskijs tragedie fra 1913 Majakovskij.

Program 1943-44

ovrigt arkivalier overdrages til Håndskriftafdelingen og Småtryks-samlingen.

Studenterscenen lignede på mange måder det intellektuelle eksperimentalteater, som dramatikeren Kjeld Abell ofte havde

talt for og skrevet om. Det havde på grund af universitetstilknytningen netop sin force i det forberedende, analytiske arbejde og udforskningen af mulighederne i de valgte teaterstykker. Teatret kom tillige til at fungere som „rugekasse“ for datidens nye generationer af danske teaterinstruktører, heriblandt Sam Besekow, Palle Kjerulff-Schmidt, Palle Skibelund, Klaus Hoffmeyer, Jacob Oschlag og Ole Kröll.

Man får bedst en samlet oversigt over Studenterscenes teatermanuskripter ved i REX-basen Teatertekster i feltet *Skriv ord* at skrive „Studenterscenen“ og i feltet *Søg i felt* at vælge „Opstillingsnatur“.

Orientalisk og Judaistisk Afdeling

Et lille håndskrift i traditionel islamisk brun læderindbinding med en populær tekstsamling af bønner kaldt: „Dalâ'il al-hayrât wa-sawâriq alanwâr fi dikr al-salât 'alâ al-nabî al-muhtâr“ forfattet af Muhammad ibn Sulaymân al-Guzûlî al-îâdilî (d. 1465). Dette håndskrift er fra Det Osmanniske Rige nedskrevet engang i 1800-tallet. Indeholder de traditionelle to håndkolorerede sider fra Mekka og Medina. Desuden har skriftet Allahs 99 navne i fornem opsætning. Købt hos Bruun Rasmussen 2006.

Et persisk håndskrift i traditionelt islamisk præget læderindbinding med digtsamling (Dîvan) af Šams al-Dîn Mohammad Hâfez Ārâzî (1325-88/89). I håndskriftet nævnes, at teksten er kalligrafere-

Japansk farve-bloktryk med 42 masker fra det japanske Kabuki-teater. Bloktrykket har tilhørt skuespilleren Ove Sprogøe.

ret i (for den tids nye stilart) Šekasteh af Sayyed Ahmad Askûbî i året ét tusind og femogtyve [1616]. Teksten er indrammet i typisk persisk rudeopdeling af guldtsuch. Købt hos Bruun Rasmussen 2006.

Lille etiopisk bønnebog (7,5x5,5 cm). Håndskrift på pergament opbevaret i læderhylster. [1800-tallet]. Købt hos Bruun Rasmussen 2006.

En foreløbig udgave af *Mao zhuxi yulu* (Maos lille røde) til internt studiebrug fra september 1965, dvs. at den stammer fra tiden lige før „Kulturrevolutionen“ i Kina 1976-1986. Købt af Jens Bork.

En middelstor kinesisk pensel (35 cm lang) til kalligrafiering af store tegn.

Har tilhørt Xu Shichang (1854-1939), der var ministerpræsident i Kina 1918-1922. På træskaftet er indgraveret to digte af henholdsvis Li Bo (701-762) og Su Shi (1037-1101). Købt af Jens Bork.

Et japansk farve-bloktryk med 42 masker fra det japanske Kabuki-teater. Maskerne er tegnet af træsnitskunstneren Shigenobu Yanagawa (1787-1832). Dette tryk er et genoptryk fra årene 1847-1850. Har tilhørt skuespilleren Ove Sprogøe (1919-2004). Købt hos Bruun Rasmussen 2006.

Rivesten i form af en karpe. Givet til en ung mand, der skulle til embedseksamen. Kineserne havde før i tiden

en forestilling om, at hvis det lykkedes en karpe at springe op over et højt vandfald, blev den til en drage, dvs. at den studerende ville blive embedsmand, hvis han bestod eksamen. Inskription på bagsiden af stenen, hvor der udtrykkes ønsket om at eksamen bestås vel. Rivestenen er fra første halvdel af 1800-tallet. Købt af Jens Bork.

Udlån til udstillinger

Thorvaldsens Museums H.C. Andersen-udstilling med titel efter den amerikanske forfatter Paul Auster: „At skrive er en

På udstillingen i Bibliotheca Alexandrina kan man se de originale manuskripter af H.C. Andersen og i de omkringstående stole sætte sig ned og lytte til hans eventyr, eksempelvis på arabisk.

Kærlighedshandling“ blev den 6. december 2005 åbnet på verdensbiblioteket *Bibliotheca Alexandrina* i Alexandria i Egypten af HKH Prins Joachim. Udstillingen blev vist på verdensbiblioteket til 15. januar 2006.

Udstillingen, hvortil Det Kongelige Biblioteks Håndskriftafdeling har udlånt samtlige dokumenter, dvs. 15 Almanakker

og 4 dagbøger, blev vist på Thorvaldsens Museum fra den 8. juni til den 28. august, og fra den 8. september til 21. oktober i UNESCO's hus i Paris i forbindelse med UNESCO's 33. generalkonference, hvor et af konferencens hovedtemaer var Education for All.

Udstillingen præsenterede H.C. Andersens dagbøger og almanakker i en eventyrligt udformet montre inspireret af Andersens papirklip. Montren var omgivet af en række specialdesignede stole, hvor man kunne lytte til oplæsninger af Andersens dagbøger på dansk og engelsk, samt oplæsning af et af hans eventyr på i alt ni sprog. Oplæserne var bl.a. den egyptiske præsidentfrue Suzanne Mubarak, forfatterne Isabel Allende og Vincenzo Cerami, H.C. Andersen-forskeren Marc Auchet, komponisten Dan Marmorstein samt skuespillerne Maria Stenz og Tony Wedgewood. Til udstillingen blev udgivet et katalog på både dansk, engelsk og arabisk.

I forbindelse med åbningen af udstillingen spillede den verdensberømte musiker og komponist Palle Mikkelborg sammen med harpenisten Helen Davies nummeret „To read is to dream“.

Hovedsamlings- og Dokumentleveringsafdelingen har udlånt bøger til Museet Falsters Minders juleudstilling, november-december 2005.

Publikationer

Aktuelt fra Forskningsafdelingen [December 2005]. Elektronisk nyhedsbrev. *Aktuelt fra Forskningsafdelingen* findes via *Nyheder* på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Aktuelt fra Håndskriftafdelingen [Januar-marts 2006]. Elektronisk nyhedsbrev, der udkommer ti gange om året (jan.-juni, sept.-dec.). *Aktuelt fra Håndskriftafdelingen* findes via *Nyheder* på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Aktuelt fra Kort- og Billedafdelingen [December 2005]. Elektronisk nyhedsbrev, der bringer nyt om Kortsamlingen, Luftfotosamlingen, Billedsamlingen, Det Nationale Fotomuseum og Museet for Dansk Bladtegning. *Aktuelt fra Kort- og Billedafdelingen* findes via *Om biblioteket* på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også kan tegnes abonnement. Gratis.

Aktuelt fra Musik- og Teaterafdelingen [Februar 2006]. Elektronisk nyhedsbrev, der udkommer hver anden måned. *Aktuelt fra Musik- og Teaterafdelingen* findes via *Nyheder* på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Diamanten. Kulturblad fra Det Kongelige Bibliotek. Red.: Trine Lehmann (ansvh.), Birgitte Hvidt, Bette Thomas. 3. årg., nr. 1. 2006. 24 s. Ill. ISSN 1399-6142. Kr. 20,-

Kultur i Diamanten [Januar-marts 2006]. Udstillinger, koncerter, foredrag, debat. Elektronisk nyhedsbrev. *Kultur i Diamanten* findes via *Nyheder* på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Magasin fra Det Kongelige Bibliotek. Red.: Lotte Philipson. 18. årg, nr. 4. 2005. 77 s. Ill. ISSN 0905-5533. Kr. 125,- (abonnement), kr. 50,- (løssalg). Gratis for medlemmer af Diamantklubben - Det Kongelige Biblioteks Kulturklub.

Newsletter - Music and Theatre Department [February 2006]. Electronic newsletter starting from February 2006. Gratis.

Vidas, Marina: *The Christina Psalter. A Study of the Images and Texts in a French Early Thirteenth-Century Illuminated Manuscript*. Det Kongelige Bibliotek, Museum Tusulanums Forlag. 2006. 154 s. Ill. ISBN 87-635-0127-9. Kr. 250,-

Forsiden: Løve, der beskytter Gangtey klostret i Bhutan mod onde ånder. Fotograf: Bjørn Blangsted Henriksen.

Anne Burchardis artikel, s. 3, fortæller om bhutanesisk litteraturs historie og kilder, herunder folketroen.

Bagsiden: Ubekendt fotograf: Portræt af Louisa Bauditz, 1850'erne, daguerreotypi, Det Nationale Fotomuseum.

Short Stories er titlen på den kommende udstilling i Det Nationale Fotomuseum 7. april - 19. august 2006.

- Fra krig til kærlighed, fra teknologi til kunstnerisk udtryk. På tværs af tid, rum og genre fortælles en historie om fotografiet fra dets opdagelse til i dag.

